

Seksinostamisen kriminalisoinnin argumentit ja ongelmat

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Prostituutio nähdään usein pelkästään epätasa-arvoisena ja torjuttavana ilmiönä. Ideologisesti perusteltu kriminalisointi ei kuitenkaan ota huomioon prostituutiossa toimivien naisten, miesten ja transsukupuolisten henkilöiden konkreettisia arjen ongelmia, heidän ulottuvillaan olevia vaihtoehtoja tai sitä, mitä prostituutio heille käytännössä merkitsee.

Tasa-arvon toteutumisen kannalta on oleellista, että heikommassa asemassa olevilla ihmisillä on todellisia mahdollisuuksia saada oikeusturvaa ja viranomaisapua niissä konkreettisissa tilanteissa, joissa he itse kokevat tarvitsevansa apua. Tasa-arvo ei toteudu, jos ”oikeana” ongelmana nähdään jokin muu kuin autettavan ihmisen itsensä kokema ongelma.

Prostituotujen auttaminen pois prostituutiosta

Seksinoston kriminalisoimisen väitetään tukevan prostituutiosta luopumista sekä ehkäisevän prostituutioon ryhtymistä. Taustalla lienee oletus, että prostituoidut ryhtyvät alalle kevytmielisesti ja harkitsemattomasti. Lisäksi oletetaan, että ”helpon rahan” muuttuminen vaikeammaksi saisi heidät toisiin ajatuksiin ja tukisi heissä ”järkevämpää” ajattelua ja prostituutiosta irtautumista.

Prostituutiosta irtaantumiseen tarvitaan usein tukea. Muutoksen onnistuminen edellyttää kuitenkin aina sitä, että kyseinen ihminen itse tunnistaa omat voimavaransa ja haluaa etsiä toisenlaisia selviytymiskeinoja.

Prostituoidun näkökulmasta seksinostamisen kriminalisoiminen näyttäytyy häneen itseensä kohdistuvalta halveksunnalta ja mitätöinniltä. Seurauksena on entistä suurempi epäluuloisuus viranomaisia ja virallisia järjestelmiä kohtaan. Tämä johtaa pahenevaan marginalisoitumiseen ja prostituutiosta irtautumisen vaikeutumiseen.

Seksipalveluiden ja ihmiskaupan kysynnän vähentäminen

Ei ole olemassa näyttöä siitä, että prostituotuihin ja/tai heidän asiakkaisiinsa kohdistuvilla kriminalisoinneilla oltaisiin pystytty vähentämään prostituutiota tai ihmiskauppaa. Kriminalisoinnit ja kontrollipolitiikka vaikuttavat ainoastaan siihen, kuinka näkyvää toiminta on, sekä siihen, millaisia mahdollisuuksia prostituoiduilla on turvautua viranomaisapuun.

Maailmanlaajuisesti tarkasteltuna seksityöntekijöiden kohtaamat ongelmat ovat sitä vaikeampia mitä enemmän prostituution ympärillä oleviin asioihin liittyy kriminalisointeja, jotka vähentävät tai vaikeuttavat seksityöntekijöiden omia toimintamahdollisuuksia.

Ihmiskauppa – yksilöön vai valtioon kohdistuva rikos?

Seksioston kriminalisointia perusteltaessa ihmiskaupan uhreiksi kelpaavat kaikki ulkomaalaiset prostituoidut. Tällainen todellisuuden yksinkertaistaminen johtaa yksilöiden oikeusturvan sivuuttamiseen.

Maahantulijoiden määrät ovat suuria ja useimpien prostituotujen työskentelyolot eivät ole sellaista seksiorjuutta, jollaisena ihmiskauppa usein esitetään. Monet lähtevät köyhistä oloista paremman toimeentulon toivossa laittomiksi siirtolaisiksi, jolloin prostituutio voi näyttäytyä ainoana tai parhaana vaihtoehtona. Laittoman maassaolon takia viranomaisiin ei yleensä uskalleta turvautua. ”Ihmiskaupan uhrien pelastaminen” tarkoittaa heidän kohdallaan maasta käännytystä. ”Ihmiskaupan vastainen toiminta” muotoutuukin suurten massojen kontrollitoimiksi.

(jatkoa edelliseltä sivulta)

Joukossa on kuitenkin myös todellisia ihmiskaupan uhreja, jotka ovat joutuneet orjuuden kaltaisiin oloihin. Heidän kohdallaan on kohtuutonta vaatia todistajanlausunnon antamista ehtona avun saamiselle. On väärin sivuuttaa heidän hätänsä sillä perusteella, ettei kaikkia pystytä auttamaan.

Jotta uhrien auttaminen onnistuisi, on parannettava viranomaisten kykyä tunnistaa apua tarvitsevat sekä uhrien omia mahdollisuuksia turvautua ja luottaa viranomaisapuun. Prostituution asiakkaiden kriminalisointi johtaa päinvastaiseen suuntaan: ulkomaalaiset prostituoidut pelkäävät poliisia, joka valvoessaan kriminalisoituja asiakkaita saa kiinni myös laittomasti maassa olevia ulkomaalaisia. Poliisin pelko myös lisää parittajien valtaa prostituoituihin.

Tiedot Ruotsin seksinoston kriminalisoinnin seurauksista

Ruotsin viranomaiset ovat vakuuttaneet, että seksinostamisen kriminalisointi olisi parantanut asioita ja tehnyt maasta vähemmän houkuttelevan ihmiskaupan harjoittajille. Väitteiden tueksi ei ole olemassa tutkimukseen perustuvaa tietoa.

Ihmiskaupan uhreja auttavien järjestöjen ja seksityöntekijöiden käytännön kokemuksen mukaan heikoimmassa asemassa olevien prostituoitujen tilanne ja heidän auttamisensa on oleellisesti vaikeutunut. Prostituoitut tietävät kokemuksesta, ettei kriminalisointi vähennä kysyntää vaan ainoastaan muuttaa niitä olosuhteita, joissa he joutuvat toimimaan.

Seksinostamisen kriminalisoivaa lakia säädettäessä ruotsalaiset poliitikot lupailivat lisää voimavaroja prostituoitujen auttamiseen ja tutkimukseen. Kumpikaan lupaus ei ole toteutunut.

Koska Ruotsin hallitus ei ole tehnyt kunnollista selvitystä seksinostolain seurauksista, Norjan oikeusministeriö teetti selvityksen. Sen perusteella Norjassa päädyttiin siihen, ettei siellä kriminalisoida seksinostamista.

Seksinostamisen kriminalisointia vastustavat

Oikeusministeriölle annettujen lausuntojen mukaan seksinostamisen kriminalisointia vastustavat mm. Stakes, Keskusrikospoliisi, Suomen poliisijärjestöjen liitto ry, Helsingin kihlakunnan poliisilaitos, Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto, Tampereen kihlakunnan syyttäjänvirasto, Helsingin käräjäoikeus, Tampereen käräjäoikeus, Käräjäoikeustuomarit ry, Suomen ev.lut. kirkko, Suomen ortodoksinen kirkko, Seksialan Liitto SALLI ja Pro-Tukipiste ry.

Kriminalisoinnin vaihtoehdot

Jotkut väittävät, että kriminalisoinnin vaihtoehtona olisi seksibisneksen täysi vapauttaminen tai laillistaminen. Sekä kriminalisointeihin että laillistamismalleihin liittyy ongelmia, kun niitä toteutetaan tavoilla, jotka eivät auta ihmisiä löytämään itselleen sopivia ratkaisuja ja saamaan oikeusturvaa. Monimuotoisia ongelmia ei ratkaista musta-valkoisella lainsäädännöllä.

Lähteitä

- <http://www.sexpo.fi/Raportti.pdf>
- <http://www.om.fi/23751.htm>
- <http://odin.dep.no/jd/engelsk/012101-990578/dok-bn.html>
- <http://www.researchforsexwork.org/>
- <http://hcc.med.vu.nl/>
- <http://www.medadvocates.org/marg/sexworkers/csw.html>
- <http://www.nswp.org/>
- <http://www.salli.org/info/>